

ru' et occidit: qz scrip' e' **Turbat'** e' herodes et ois hiero-
lyma cu' illo. **REMI.** Aut certe locut' e' euangelista per
spem tropi qm' multi ponunt p' vno. In hoc aut q' dicit:
Hanc pueri destrunt herodes q' dixerunt xpm' no' sup'sis
se aiam: sz loco aie huius diuitate. **BEDA** i ho. **Q** au-
te occisus p' dno pueris herodes no' loge post obijt: et io-
seph dnm' cu' m're ad terrā isrl' reduxit: significat oēs p'se-
cutiōes q' p'tra eccl'ia z erāt mouēde: p'secutoz morte v'n
dicādas: et pacē eccl'ie denuo reddēda: et scōs q' latuerāt
ad sua loca reuersuros. vel q' defuncto herode: redit ad
terrā isrl' iesus: denuciat q' **Enoch** et **belia** p'dicātib': iu-
dei sopita moderne iuidie flāma fidē v'itatis accipiet.

Qui plurgens accepit puerū et matrē eius: et
venit in terrā israel. Audiēs autē q' archelaus re-
gnaret i iudea p' herode patre suo timuit illo ire:
et admonit' in sonis fecerūt i partes galilee. Et ve-
nies habitauit in ciuitate q' vocat' naçareth: vt ad
iplerē qd' dcm' ē p' pphetas: qm' naçare' vocabit'.

GLO. Angelice admonitiōi ioseph no' iobediēs fuit.
vñ seqt'. Qui plur. acce. pue. et ma. ei. et ve. i terrā isrl'. Nō
enī determinauerat āgel'. i quo loco ire isrl': vt dubitate
ioseph iterū reuertat' et frequētiōi visitatōe āgeli certior
redderet. vñ seqt'. Audiēs autē q' archelaus regnaret i iu-
dea p' herode p're suo: timuit illo ire. Ex h'istoria iosephi
habuit siqdē herodes vxores. xx. ex q'ru' septē numero
sā suscepit iobolē: p'mogenit' ei' atipr' ex iofida: alexan-
der: et aristobol' ex mariamie: archelaus ex mathaca sa-
maritide: herodes atipas q' postea tetrarcha fuit: et phil-
lipp' ex cleopatra hierosolymitide. Trib' igit' primis ab
herode interfectis: et post mortē ei' occasiōe testi p'ris: ar-
chelaus gubernationē regni vsurpāt: et cā de successione
regni ad cesarē augustū delata: tandē de p'silio senat' oēs
herodis monarchiā distribuit: mediā partē. s. idumeā et
iudeā tradēs archelao sub noīe tetrarchie: pollicit' se fa-
cturū eū regē: si se dignū p'buisset. Mediā vō p'te i duas
secuit tetrarchas: fecellitqz galileā i partē herodis tetrar-
che: Jurei vō et traconitidis regio philippo. scūs ē er-
go post herodē defunctū archela' q'si d'arch': qd' dñi ge-
n' hic regnū appellat. **AVG.** de cō. euā. Sz hic aliq's
q'ret: quō sic lucas narrat: dāt p'tes ei' p' oēs ānos peni-
tētiē i hierlm': si archela' timorē ibi phibebant accedere:
hoc dissoluē nō ē difficile: fieri enī poterat vt p' diē festū
iter tā ingēte turbā latentē ascederēt mox reuersuri: cū tñ
alijs dieb' habitare metuerēt: vt nec solēnitāte p'termittā
eēt i religio: nec i p'riua māsōe p'spicui. Itē quoz in-
tellect' p'z vt q' lucas dicit p' oēs ānos eos ascedere soli-
tos i hierlm': tūc accipiam' sc'm: cū iā nō metuerēt arche-
laus: q' fm h'istoriā iosephi solū. ix. ānis regnauit. Seqt'.
Et admonit' i sonis fecerūt i partes galilee. Sz forte hic
q'spiā moueat cū matthe' dixerit: iō timuisse ioseph cū
puero redeūtē i iudeā: qz cū p're suo herode archela'
fili' ei' regnabat: quō potuit ire i galileā: vbi ali' fili' eius
herodes tetrarcha erat: vt lucas testat'. Quasi vero ipsa
sint t'pa qd' puero timebat: q' lucas p'memorauit: q' vsqz
adeo mutata erat: vt i ipsa iudea nō rex eēt archela': sed
p'ses pilat'. **GLO.** Sz tūc q'rit: q're nō timuit ioseph in
galileā ire: cū et ibi archelaus regnaret: sz mel' potuit la-
tere cū puero i naçareth q' in hierl' vbi erat caput regni
archela'. **CHRY.** i ho. Et etiā qz villā natiuitatis mu-
tauit: res obubrat: ipet' enī ois erat aduersus bethleē et
fines ei'. Venit igit' ioseph i naçareth et piculū fugiēs et i
patriā rediēs. vñ sequit'. Et ve. habi. i ciui. q' voca. naça.

AVG. de cō. euā. forte et hoc mouet: quō dicat mat-
the' p'p'tea cū puero iesu parētes ei' isse i galileā: qz me-
tu archela' i hierlm' ire noluerit: cū p'p'tea magis isse gali-
leā videat: qz ciuitas eoz erat naçareth galilee: sic lucas
nō tacuit: Sz itelligēdū ē: vbi āgel' in sonis i egypto di-

xit ad ioseph: **Uade** i terrā isrl': sic intellectū p'mo eē a io-
seph: vt putaret recti' eē p'gere i iudeā: ipa enī p'mit' itelli-
gi potuit tra isrl'. Postq' vō p'perit ibi regnare archelaū
noluit obijcere se piculo: cū possz terra isrl' etiā a galilea
itelligi: qz et ipsā p'p's isrl' colebat. Quāq' possit et aliter
solui: qz potuit vidē parētib' xpi nō eē habitādū ibi: cū
puero: nisi in hierusalem vbi erat templum dñi: illuc
iussit nisi archelaū p'nta terrerent. Nō aut d'iuisit iube-
bant in iudea vel hierlm' habitare: vt de archelao qd' ti-
mebat p'tenere: sz i terra isrl' in q' etiā vt dcm' ē poterat in-
telligi galilea. **HILA.** Uerū typica p'seruata ē: ioseph
enī aploz tenet spēm: qbus xps circūferēd' ē credit'. Hī
tāq' herode mortuo. i. p'plo ei' i passiōe dñi dep'dito: iu-
deis p'dicare sūt iussit: missi. n. erat ad oues p'ditas dom'
isrl'. sz manēte hēditarie f'idelitatis dñati memuit: et rece-
dit p' v'sū: admonit' spūs sci donū i gētib' p'tēplātes ad
eū p'serūt xpm'. **RABA.** Uel hec vltima t'pa eccl'ie defi-
gnat: qm' plurimis iudeoz ad p'dicationēz enoch et helie
pueris: ceteri ad iustitū antixpi cōtra fidē pugnabunt.
Pars igit' iudee i q' regnabat archela' antixpi seqēs oñ
dit. Naçareth aut galilee quo trāsfert xps partē eiusde
gētis q' fidē ē susceptura designat. vñ galilea trāsmigratō
naçareth aut flos v'itū it'p'tat: qz eccl'ia quo ardēt' a
terrenis ad celestia trāsmigrat: eo magis v'itū flore et
germie abūdat. **GLO.** Huic aut p'phetē testimoniū ad-
iungit dicens: **Ut** ipse. qd' dī. ē p' p'phē. q' naça. voca. **HIE**
RO. Si fixū de scripturis posuisset exēplū: nunq' dice-
ret: **Qd' dcm' ē p' p'phetas:** sz simplr'. **Qd' dcm' ē p' p'phetā.**
Tūc aut plurāl' p'phas vocās: oñdit se nō vba de scri-
pturis sup'sisse. Naçareus it'p'tat scūs: scm' aut dñm fu-
turū ois scriptura p'memorat. Possumus et alit' dicē q'
etiā eisde v'bis iuxta hebraicā v'itatē in **Esaia** scriptū sūt:
Et erit virga de radice iesse: et naçareus de radice p'urgeret

CHRY. in ho. Aut forte legerūt et aliquos p'phetas
ita dicetes: qd' nō sūt nobis canonizati: sic **Nathan** et **El-**
dra. Et qm' hoc p'phetatū erat: manifestat philippus oī-
cēs ad nathanaelē quē scripsit moyses i lege. Inuenim'
iesū a naçareth. vñ etiā prius xp'iani naçarei vocabant': sz
apud antiochiā mutatū ē hoc nomē: et dicti sūt xp'iani.

AVG. de cō. euā. Hec aut oia q' sūt a natura rōne ma-

gor: et deiceps lucas tacet: hoc p'inde cognoscēdū q' de
inceps ad cetera valeat sic vñquēqz euāgelistaz p'tere
re narrationē suaz: vt tanq' nihil p'termittētis series oī
gesta videat. tacitis. n. q' nō vult dicē: sicea q' vult dicē il-
lis q' dicebat adiungit: vt ipa p'tinuo seq' videant. Sz cū al-
ter dicē: ea q' alter tacuit: diligētē ordo p'siderat' idicat lo-
cū: vbi ea potuerit a q' p'termittā sūt trāsilire. **CA. III.**

In diebus aut illis venit ioānes baptista

p'dicās in deserto iudee et dicens: P'niā

agite appropinqbit. n. regnū celoz. Hic

ē. n. de quo dcm' ē p' esaiā. p'phetā dicētē: Vox cla-

mantis in deserto parate viam dñi: rectas facite

semitas eius.

CHRY. sup math. Sol appropians anq' appareat:

mittit radios suos: et facit albescere orientē: vt precedēs

auroza aduētū diei demonstrat: sic dñs natus i mūdo an-

teq' appareat p' doctrinā: spūs sui fulgoze trāsmisso illu-

minauit ioānē: vt p'cedēs ille aduētū ānunciet saluato-

ris. et iō post ortū xpi enarratū doctrinā eius enarratu-

rus euāgelista et baptisimū in quo testimoniū habuit de

precursoze: et baptista p'remittit dicens: In diebus aut il-

lis venit ioan. bapti. p'di. in deserto. **REMI.** his aut

verbis bti ioānis nō solū tēpus et locū et p'sonā: sz etiam

officiū et studiū demonstrat. Tēpus generale demonstrat

cū dicit: In diebus aut illis. **AVG.** de con. euā. hoc

aut tēpus lucas p' terrenas p'tates exp'ressit cū dixit: An-

no. xv. Sed intelligere debemus mattheū cū diceret: In

oieb' illis: in multo longiori spacio accipi voluisse. mox
eniz vt narravit regressu de egypto christu qd vtiqz tpe
pueritiae vel infantie factu e: vt possit stare qd lucas de illo
cu. xij. cet. annoz narravit. continuo intulit: In dieb' aut il
lis. no vtiqz pueritie tm illius dies insinuas: sz oes dies
ab eius natiuitate vsqz quo pdicare cepit ioanes. RE
MI. Personā ondit cu die: Venit ioanes. i. manifestauit
se q iacu pri' latuerat. CHRY. in ho. Sz qre necessa
riu fuit vt ioanes xpm pueniret ope: testimonio xpm
pdicare. pmo qd vt hic xpi dignitate discas: q sic pat
ita tpe pphetas hz: fm illud sachie: Et tu puer ppheta
altissimi vocaberis. deinde vt nullā cam inuerecundie
iudeis relinqt: qd tpe demonstrat dices: Venit ioanes
neqz manducans neqz bibens: t dicitur demoniu hz. venit fi
lius hois manducans t bibens: t dicunt: Ecce homo
edat. Sz t alit necessariu erat ab alio pri' dici q de christo
erāt: t non ab ipso: als iudei qd dixissent q post testi
moniu ioanis dixerūt: Tu testimoniu phibea de teipso:
testimoniu tuu nō ē veru. REMI. Officiu subiūgit cu
die: Baptista. in quo dñi via pparauit. nisi eni baptizari
hoies pfecerit: baptisnu xpi abhorreret. Studiū ostē
dit: cu ait: Predicās. RABA. Quia etiā xps pdicatur
erat. postq eni visu fuit idoneu tps. f. circa. xxx. ānos in
cipiēs pdicationē suā: viā dño pparauit. REMI. Lo
cu subiūgit dices: In deserto iudee. MAX. Ubi ad p
dicationē ei' nec insolēs turba pstreperet: nec infidelis au
ditō: rediret: sz hi audire possent q pdicationē cura diu
ni cult' expeteret. HIERO. sup. Esaiā: Uel in hoc cō
siderādū ē q salutare dei t glia dñi nō pdicat in hierlm:
sz in solitudine ecclie t in deserta genū multitudinē. HI
LA. Uel etiā ad iudeā venit deserta dei frequētatiōe nō
ppli: vt pdicatiois loc' eoz qd pdicatio erat missa solli
tudinē testaret. GLO. Uel typice desertū significat vi
tā a mudi illecebris segregatā que penitentibus ppetit.
AVG. i. li. de pnia: Nisi aut peniteat aliquē vite veteri
noua nō pōt ichoare. HILA. Et iō pniaz regno celo
rū appropinquāte. pnuat: p quā ē redit' ab errore: re
curus a crimine: t post vitiōz pudore pfessio desinēdi
dices: Pniam agite. CHRY. sup. math. Ubi manife
stat in ipso pncipio: q benigni regis ē nūcius: nō. n. pec
catorib' minas intēdebat: sz indulgentiā pmittebat. So
lēt reges nato sibi filio indulgentiā pctōrū: pmissu qsi exacto
rē exigētē t dicētē: Pniam agite. O exactio q nō fac pau
peres: sz diuites reddit. Nā cū qd debitu iusticie sue red
didit: deo nihil pstat: sz sibi lucrū sue salutis acquirit.
Pnia eniz cor eoz dat: sensus illuminat: t ad susceptionē
xpi pparat humana pcordia. vñ subiūgit: Appropinq
bit eniz regnū celoz. HIERO. Prius baptista ioanes
regnū celoz pdicat: vt pcursoz dñi hoc honoret pri
uilegio. CHRY. in ho. Ideoz qd nunq iudei audierāt
neqz etiā a pphetis celos t regnū qd ibi ē pdicant: t
nihil decetero de terra dicit: Sic ergo ex nouitate eozū
q dicunt exigit eos ad querēdu q pdicat. REMI. Re
gnū aut celoz quattuor modis dicit christ' fm illud Lu
ce. iij. Regnū dei intra vos ē. Sancta scriptura: fm illud
Math. ij. Auferet a vobis regnū dei: t dabit genti faciē
ti fructū eius. Sancta ecclia: fm illud math. xxy. Sile ē
regnū celoz decē virginibus. Supernū soliu: fm illud
Math. viij. Multi veniēt ab oriente t occidente: t recum
bent in regno celoz. t hoc totū hic pōt intelligi. GLO.
Dicit aut: Appropinqbit eniz regnū celoz: qz nisi appro
pinqret nemo redire posset: qz infirmi t ceci: viā q ē chri
stus carebāt. AVG. de con. euan. Hec aut vba ioanis
aliq euāgeliste permiserūt. Jā vō qd sequit' hic ē q dicit'
ē p Esaiā ppheta. di. Vox clamā. i. deser. rec. facite semitas
eius. abigite positū ē: nec elucet vtrū ex psona sua euāge
lita cōmemorauit: an ad hec vba eisdē ioanis secut' adu

perit: vt totū hoc ioanes dixisse intelligat: Pniam agite:
appro. eniz reg. celoz. Hic ē eniz rē. Neqz eniz hoc mo
uere dicit q: nō ait: Ego sū: sz Hic ē. Nā t mattheus di
xit: Inuenit hoies sedēte i telonio: t nō dixit: Inuenit me.
qd si ita ē nō ē mirū si t interrogatus qd diceret de seipso:
sicut narrat ioanes euāgelista rēdit: Ego vox clamātis i
deserto. GREG. in ho. Scit aut qz vngent' filius vbi
patris vocat: fm illud: In pncipio erat verbū. Ex ipsa
aut nra locutione cōscimur: qz vox sonat vt verbū pos
sit audiri. Aduētū itaqz dñi ioanes pcurres vox dicit: qz
p eius mysteriū patris vbi ab hoib' audiat. CHRY.
sup. math. Vox etiā est sonus cōsensus nullū secretū cor
dis ondes: sz h' immō significās qz vult aliqd dicē ille q
clamat. Verbū aut ē fmo mysteriū cordis aperiens. Ad
hec vox inter hoies t aialia cōis ē: vbi aut ē hoium tm.
Jō q ioanes dicit' ē vox nō vbi: qz p cū de' sua pssia nō
demonstrauit: sz hoc solū q de' aliqd facere i oibus me
ditabat: postea aut p filiū suū plenissime mysteriū sue vo
lūtatē aperuit. RABA. Qui recte vox clamātis ob
fortitudinē pdicatiois dicit. Tribus aut modis clamoz
accidit: hoc ē si longe positus ē cui loquar: si surdus: si p
indignationē: t hec humano generi acciderūt. GLO.
Est igit ioanes qsi vox verbū clamātis. verbū. n. clamāt
in voce. i. christ' in ioane. BEDA. Sic etiā t clama
uit i oibus q a pncipio aliqd diuinitus dixerūt: t tm iste
solus ē vox: qz p eū pns verbū onditur qd aliq longe nū
ciauerūt. GREG. Ipse aut ioanes ē clamās in deserto:
qz derelicta ac dstituta iudee solaciū redemptiois annun
ciat. REMI. Quātū aut ad historiā attinet: in deserto
clamabat: qz remotus erat a turbis iudeoz. Quid autē
elamer: insinuat cū subiūgit: Parate viā dñi. CHRY.
sup. math. Sic. n. magno regi i expeditionē vtrūqz pre
paratores precedūt qz sordida abluūt: dirupta cōponūt:
sic t dñm nostrū pcessit ioanes: qui ab humanis cordi
bus pnie scopis pctōrū sordes egeret: t que dissipata
fuerūt spiritaliū pceptozū ordinatiōe pponeret. GRE
GO. in ho. Omnis aut qui fidē rectā t bona opa pre
dicat: dño ad corda audientū viā parat. Rectas dño se
mitas facit: dñi mūdās in aio cogitatiōes p sermonez bo
ne pdicatiois format. GLO. Uel fides ē viā q vbi ad
cor descēdit: cū mores i mel' mutant: sūt semite recte.

Ipsē autē ioānes habebat vestimentū de pi
lis calemoz: t zonā pellicēā circa lumbos suos.
Esca autē eius erat locuste t mel siluestre.

CHRY. in ho. Postq ondit qz ipse ē vox clamātis i
deserto: prudētē ipse euāgelista subiūxit: Ipse aut ioan
nes. In q ondit qz ipse autē ioānes: nā ipse qdē testificabat
de xpo: vita aut ei' de ipso. nemo aut pōt ee alteri' testis
idoneus: nisi fuerit fidelis. HILA. fuerat eniz pdicāt
ioāni sicut locutio oppo: unio: ita t vestitus villos: t
cibus aptioz. HIERO. De pilis. n. camelo: uz habe
bat vestimentū: nō de lana. aliud austere vestis indiciz
est: aliud luxurie mollitioz. CHRY. sup. math. Ser
uis aut dei nō puenit hie vestimentū ad spēm visionis vel
ad carnis delectamentū sz tm tegumētū nuditatis. habe
bat eniz ioānes vestē nō mollē neqz delicatā: sz ciliā: gra
uē t asperā: t cōterentē corpus potius q fouentē: vt
de virtute aie ei' ipse habitus corporis loqret. Sequit'
Et zo. pelli. circa lū. suos. Consuetudo eniz erat apud iu
deos vt zonis laneis vterent: iō iste qsi durior aliquid fa
cere volens zona pellicēā cingebat. HIERO. Porro
qd sequit' Esca eius erat locuste t mel siluestre. Habita
tioz solitudinis congruū est vt non delicias ciboz: sz
necessitates humane carnis expleret. RABA. Tenui
victu pntentus t ex minutis volatilibus t melle inuēto in
truncis arborū. In dictis aut arnulpbi galliarū cpi repe
rimus minimū genus locustarū fuisse in deserto iudee:
q corpusculis in modū digitū man' exilibus t breuibus
in herbis

Hierony. a.

Hierony. a.

Hierony. b.

Hierony. b.

In herbis facile capiunt: cocteq; in oleo pauperē p̄bēt; gu-
stū. **S**iliter narrat in eodē deserto eē arbores hñtes lata
folia ⁊ rotunda: lactei coloris ⁊ melliti saporis: q̄ nā fragi-
lia manib; fricant ⁊ eduntur. Et hoc ē qd mel siluestre dī.

REMI. Sub hoc aūthabitu vestimētoꝝ ⁊ vilitate ci-
borū ondit se pctā toti generis hūani deslere. **RA.** Pōt
⁊ habitus ⁊ gust' eius q̄litate interne p̄uersatiōis expmē-
re. nā austeriorib; vtebat indumētis: q; vitā peccatū in-
crepauit. gona qdē pellicea q̄ cinctus fuit ⁊ helias: mor-
tificatiōis indicū. **RA.** Locustas ⁊ mel siluestre edebat
q; dulcis sapiebat turbis p̄dicatio ei': s; citius finē soꝝ
tita ē. in melle. n. dulcedo: in locustis ē alacer volat': s; ci-
to occidu'. **REMI.** Per iōanē aūt q̄ dei grā interpretat
significat xps q̄ mudo grāz attulit. p̄ vestimētū illi' des-
gnat ecclia gētiū. **HILA.** Cū exuūis imūday pecudū
qbus gēntes parces exilimāt: xpi p̄dicatoꝝ induit: fitq;
scificatū habitū. p̄phetali qd qd ei'is vel inutile fuerat: vī
sordidū. gona aūt p̄cinctio: efficax in oē op' bonū ē appa-
ratus: vt ad oē misterii xpi sumus accincti. In esū etiam
eligūe locuste fugaces hoi: ⁊ ad oēm aduentū nri sensus
euolātes: nos. s. q̄ ab oī finone ⁊ congressu iplis qbusdā
corpis salub' efferebamur volūrate vagi: i opib; iuiles
i vbiis q̄ruli: sede p̄grini: nūc sum' scōꝝ alimonia ⁊ socie-
tas. p̄phaz electi sum' cū melle siluestri: dulcissimū ex no-
bis cibū nō ex aluearijs legis: s; ex truci siluestri arbo-
rum p̄bituri.

Tūc exibat ad eum hierosolyma ⁊ oīs iudea: ⁊
oīs regio circa iordanem ⁊ baptizabantur ab eo
in iordane confitentes peccata sua.

Conuersatiōe iōanis exposita: pueniēter subiūgit: **Tūc.**
CHRY. sup matth. Exibat ad eū: apli' enī resonabat
conuersatio vite eius in cremo q̄ vox clamoris ipsius.

CHRY. in ho. Et rat. n. mirabile i humano corpe tantā
patientia videre: qd vtiq; ⁊ iudeos magis attrahēbat: ma-
gnū heliā in eo vidētes. Cōferebat aūt ad stupore q̄ de-
reliq̄rat eos grā p̄phaz: ⁊ post longū tps reuerſa vide-
bat ad eos. P̄dicatiōis etiā modus imūtat' ad id p̄de-
rat: nihil enī affluere apud alios p̄phas audiebāt: pu-
ta plia ⁊ victorias babylonias ⁊ p̄phas: s; celos: ⁊ quideꝝ
illic regnū ⁊ supplicii gehēne. Dicit aūt: **Tūc** exi. ad eū
hieroso. ⁊ oīs iū. ⁊ oīs re. cir. ior. ⁊ bapti. ab eo in ior.

GLO. Baptismo p̄currēte: nō pctā dimittere. **REMI.**
Baptism' n. iōanis figurā gerebat cathecuminoꝝ: nā sic
mō cathecizant pueri: vt oīgnī fiant sacro baptismatis: ita
iōanes baptizabat vt baptizati ab eo: postea deuote vi-
uēdo digni fieret accedere ad xpi baptismū. In iordane
aūt baptizabat: vt ibi aperiret ianuā regni celestis: vbi oī
tus ē aditus filijs isrl' terrā p̄missiōis intrādi. Sedē: Cō-
fiterentes pctā sua. **CHRY.** sup matth. Ad cōpationem
enī scitatis iōanis q̄s poterat arbitrari se iustū: Sicut. n.
vestis cādida si fuerit posita iuxta nīuē ad cōpationē nī-
uis sordida iueniet: sic ad cōpationē iōanis oīs hō vide-
batur inūdus: ⁊ iō pctā sua p̄ferebant. Cōfessio aūt pctōꝝ
testimoniū ē p̄scie timentis deū. Perfect' enī timor soluit
oēm pudore. Nūc aūt turpitudine p̄fessionis aspiciē: vbi fu-
turi iudicij pena nō credit. Et q; ipsuz erubescere pena ē
grauis: iō iubet nos deus p̄fiteri pctā nra: vt verecūdiā
patiamur p̄ pena: nā ⁊ hoc ipsū ps iudicij est. **RA.** Bū
aūt q̄ baptizadi erāt exire ad p̄pham dīcūt: q; nīl q̄s ab
infirmitate recedat: pompe diaboli ac mundi illecebris
abrenūciat: baptismū salubre cōseq non poterit. Bū aūt
i iordane q̄ descēssio eoz dī baptizantē: q; de supbia vite
ad hūilitatē vere p̄fessionis descēderāt. **REPLū** aūt tā tūc
p̄fessio pctā: ac meliorē vitā p̄mittēdi baptizadis dabat.

Uidēs aūt multos phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ ve-
niētes ad baptismū suūz dixit eis: p̄genies viperaz
q̄s demonstrabit vobis fugere a ventura ira: Ja

cite ergo fructū dignum pnie. Et ne velitis dicere
intra vos: patrē habem' abraā. Dico enī vobis:
qm̄ potens est deus de lapidib; istis suscitare filij-
os abrae. Jam enī securis ad radicē arborū posi-
ta est. Omnis ergo arbor que nō facit fructūz bo-
num excidetur ⁊ in ignem mittetur.

GREG. in pasto. Pro q̄litate audiētiū formari d; ser-
mo doctoꝝ: vt ⁊ ad sua singulis p̄gruat: ⁊ tñ a cōis edifi-
catiōis arce nūq̄ recedat. **GLO.** Un' necesse fuit vt p'
doctrinā quā iōanes turbis tradiderat: euāgelista etiā il-
lius doctrine faceret mētiōē q̄ instruxit eos q̄ p̄uoceto-
res videbant. Et iō dīc: Uidēs aūt mul. phari. ⁊ saduce.
veni. ad bap. suū. **ISIDO.** i li. etymo. Pharisei ⁊ sadu-
cei inter se p̄ij sūt: nā pharisei ex hebreo i latinū interpretat
diuisio: eo q̄ traditionū ⁊ obseruationū iusticiā p̄ferunt
vñ diuisi vocāt a p̄plo q̄li p̄ iusticiā. Saducei interpretan-
tur iusti: vēdicāt. n. sibi qd nō sūt: corpeoꝝ resurrectionē
negāt: ⁊ aīaz cū corpe interire p̄dicāt. Bī tñ qnq; lib: oīs
leg respiciūt: p̄pharū vaticinia respuūt. **GLO.** Hos q̄
q̄ int iudeos maiores videbāt vidēs iōanes ad baptis-
mū suū venire: dixit eis: Progenies viperarū: q̄s vobis
demonstrabit fugere a ventura ira. **REMI.** Consecudo
scripturaz ē ab imitatiōe opeꝝ noiā ipone: fm illud: Pē-
tu' amoris: sic ⁊ isti ab imitatiōe viperaz p̄genies vi-
perarū dicūt. **CHRY.** sup matth. Sic enī artificiosus
medicus si viderit egrotantis colorē: itelligit speciem passio-
nis: sic iōanes veniētiū ad se phariseoꝝ p̄uauas cogitā-
nes itellexit: fo: sitan. n. apud se cogitauerūt. Imus ⁊ cōfi-
temur pctā nra: nullū labore nobis iponit: baptizamur:
⁊ p̄sequimur indulgētiā pctōꝝ. Insuper: nunqd facta dige-
stioe ipuritatis nō est necessaria suppositio medicine: sic
multa diligētia necessaria ē hoi post p̄fessionē ⁊ baptis-
mū vt vulnus pctōꝝ p̄fecte sanet: iō dīc: Progenies vipe-
rarū. Nā enī viperaz ē: q̄ statū cū momorderit hoiēz cur-
rit ad aquā: quā si nō iuenerit mori. iō istos dicebat: p̄ge-
niē viperaz: q; pctā mortifera p̄mittētes currebāt ad ba-
ptismū: vt sic vipere p̄ aquā tñ picula mortis euaderent.
Nē viperaz nā ē rūpe vīscera matz suaz: ⁊ sic nasci. qm̄
q̄ iudei assidue p̄sequētes p̄phas corripūt matrē suā sy-
nagoga: iō p̄genies viperarū nūcupāt. Itēz vipere a for-
ris speciose sūt ⁊ q̄li p̄cte: itus aūt veneno replere: ita ⁊
isti pulchritudinē scitāt: oñdebāt i vultu. **REMI.** Cū
q̄ dī: Quis demonstrabit vobis fugē a ventura ira: subau-
dit nisi de'. **CHRY.** sup matth. Uel q̄s vobis demon-
strabit: nūc iōanēs p̄phas absit. Si enī ipse vos docuisset
nō spē in aquā poncret tñ: s; etiā i opib; bonis. ille enī
dīc: Lauami ⁊ mūdi estote: auferte neq̄tiā ab aīab' vris
discite bñfacē. Nūqd aūt etiā dauid dīcēs: Lauabis me
⁊ sup nīuē dealbabor: absit. ille. n. sic dīc postea: Sacri-
ficiū deo spūs p̄tribulat'. Si q̄ cētis discipuli dauid: cum
gemitu ad baptismū ventret. **REMI.** Si vō: q̄s demon-
strabit: sub futuro legat tpe: hic ē scūs: Quis doctoꝝ: q̄s
p̄dicatoꝝ dabit vobis p̄siliū: vt possit euadē irā etne dā-
natiōis? **AVG.** i li. de ci. dei: de' aūt p̄pt quādā operū
similitudinē: nō p̄pt affectionū ifirmatē s; scriptas irascit
nec tñ vlla passiōe turbat. hoc enī vbi vidicte vsurpauit
effect': nō ille turbulētos affect'. Si q̄ vult effugē facite
dignū fructū pnie. **GRE.** i ho. In q̄b' vbiis notādū ē: q̄
nō solū fructū pnie: s; dignos pnie admonet eē faciēdos
Sciēdū. n. ē q; q̄s illicita nulla p̄mittit: hūc iure p̄cedit
vt licitis vtatur. At si q̄s in culpā lapsus ē: tāto a se debz
licita abscedere q̄to se memit ⁊ illicita p̄petasse. Unius
culūq; ergo cōscientia puenit: vt tanto maiora q̄rat bo-
noꝝ operū lucra p̄pniāz. q̄to grauioꝝa sibi iulerit dā-
na p̄ culpā. s; iudei de gēnis nobilitate gloriātes: iecicoro
se agscē pctōꝝes nolebāt: q; de abrae stirpe descēderant
⁊ iō eis recte dī: Et ne velitis dicere intra vos: patrē ha-

hem' abraa. **CHRY.** in ho. hec aut dixit no phibens illos dicere ex illo se cess. phibet in hoc pfide: virtuti aie no iustetes. **CHRY.** sup matth. Quid. n. pdest ei que fordidat mores generatio clara: aut qd nocet illi genera- tio vilis que mores adornat. Meli' e. n. alicui vt i eo gli- entur parates q: tale filiu hnt: q vt ipse in parentib' gliet. Sic v' vos nolite gliari dicetes: q: patre hem' abraa: sz magis erubescite: q: filij estis eius: z scitatis ei' no estis heredes. De adulterio. n. natus videt q no assimilatur ptez Parentu' igit gliam excludit dicēs: Et ne velitis dicere.

RABA. Quia g pco vitatis ad dignu' pnie fructu fa- ciendu eos scitare volebat: ad hūilitate puocabat sine q nullus pntit pōr: subdēs: Dico. n. vo. qm po. e de' de la pi. iustis iustici. fi. abraa. **REMI.** fert q in eo loco pdica- uit ioānes circa io: dāne: vbi iube deo. xij. lapides de medio alueo iordanis sublati positi sūt. ponit g fieri vt hos demonstrādo diceret: De lapidib' istis. **HIERO.** In q dei indicat potētia: q d de nihilo cūcta fecerat: pos- set z de saxis durissimis pplm pcreare. Prima. n. sūt ru- dimēta fidei credē deū posse qdqd voluerit. ex lapidib' aut generari hoies sile est ei q ex sara: pcessit isaac. vñ z ppha dicit: Aspice ad petrā de q exiisti estis. Hui' igit p- phetie eos memores faciēs monstrat q possibile ē nunc etiā sile fieri. **RABA.** Vel alter: Lapidu' noie gētes si- gnificate sūt: q lapides coluerūt. **CHRY.** sup mat. Jte lapis durus ē ad op': sz cū factu fuerit op' ex eo defice- re nescit: sic z gētes cū difficultate crediderūt qdē: tñ cre- dētes pmanēt in eñu in fide. **HIER.** Rege cecchi. Aufe- ram iudē a vobis cor lapideus: dabo vobis cor carneū in lapide duritia: in carne mollitudo mōstrat. **RABA.** De lapidib' g filij abraa suscitati sūt: q dū gētes i abraa semie. i. in xpo crediderūt eius filij facti sūt: cui' semini sūt vniti. **Sege:** Jā. n. securis ad radicē arboris posita ē.

CHRY. sup matth. Securi ē acutissima ira psumatio- nis q totu' pscisura ē mūdū. Sz si posita ē: qre nō pcedit: q: rōnabiles sūt arbores: z in prate hnt facere bonū aut nō facere: vt vidētes ad radicē suas posita ē securi: ti- meāt z faciant fructu. Ergo denūciatio tre qd est securis posita: essi malis nihil agat: tñ a malis segregat bonos. **HIERO.** in ho. Vel securis ē pdicatio euāgelij iuxta hieremia q vbi dñi pparat securi cedēti petrā. **GRE.** in ho. Vel securis ē redeptor nō q velut ex manubrio z ferro ex diuinitate pstant z hūanitate: tenet ex hūanita- te: sz incidit ex diuinitate: q videt securis ad radicē ar- boris posita ē: q cū p patientiā expectat videt tñ qd fa- ctura ē. Ois enī ar. q non fa. fru. bo. excidet: z in igne mitte- tur. Quia vnusqz puerus patā cū gehēne crematio- nē iucnit: q h fructu boni opis facere pntit. Securi aut nō iuxta ramos posita sz ad radicē dīc. cū enī malozū fi- lij tollūt: rami instructose arboris absindūt: cū vō tota sūt pgnies cum parētetollūt: instructosa arbor a radice abscisa est: ne remaneat vñ praua itez soboles succrescat.

CHRY. in ho. Cū aut dīc: Ois excludit pmatu' q est a nobilitate: qsi dicat: Esi nepos fueris abraa sustinebis penā sine fructu manēs. **RA.** Quatuor aut sūt spēs ar- borū: qru' vna tota ē arida: cū assilant pagani: altera viri- dis sed sine fructu: cū assilant hypocrite: tertia viridis z fructuosa sz venenosa: cū assilant heretici: qrtā viridis ē z fructum bonum gignit: cū assilant viri catholici. **GREG.** in ho. Jgit ois arbor nō faciēs fructu bonum excidet z in igne mittet: q paratā gehēne conremationē inuenit qui h boni operis fructum facere contēnt.

Ego qdē baptizo vos in aq in pniaz: q autē post me venturus ē fortior me ē: cui' nō sū dign' calciamenta portare. Ipse vos baptizabit in spū scō z igni. Cuius pēlabzū in manu sua: z pmun- dabit arcā suā: z aggregabit triticum in horreum

suuz: paleas autē comburet igni inextinguisibili.

GLO. Quia in pcedētib' vbis ioannes explicauerat qd supra sumarie de agēda pnia pducant: restabat vt etiā distinctu' pducaret qd de regni celozū appropinquatōe ia- z dixerat: z iō dixit: Ego qdem bapti. vos in aq in pniaz.

GRE. i ho. Ioānes nō i spū sz in aq baptizāt: qz pta sol- uere nō valebat. cor pa qdē p aquā lauat: sz tñ aias p ve- nia nō lauat. **CHRY.** i ho. Cū. n. nō dū cēt oblata ho- stia: neqz ptem solutu cēt: nec spūs descēdisset i aquā: qst fieret remissio pcrōz. Sz q iudei nequa qz ppa sentiebāt pta z hoc erat eis cā maloz: aduenit ioānes i pgnitionē eos ducēs ppo: pcrōz pniaz mōzando. **GRE.** in ho. Cū g baptizāt q pta nō relaxat: nisi vt pcuratoris sue o- dinē scruas q nasciturū nascēdo pueniat: baptizaturū sz dñm baptizādo pueniet. **CHRY.** sup matth. Ul' mī- sus erat ioānes ad baptizādū vt ad baptisimū veniēt' pntiā filij dei i corpe pducaret: sic ipse testat alibi dicēs: vt manifestet in iustis ego veni i aq baptizare. **AVG.** sup iohēz: Vel iō baptizāt: q opoztebat baptizari xpm Sz qre nō sol' ipse baptizāt ē a ioanne si ad hoc nullus erat ioānes p que baptizaret xps: Quia si sol' dñs bapti- zatus ēē baptisimū ioānes: nō decēssent q putaret bapti- simū ioānis maiorē ēē q baptisimū xpi: vlgz adeo vt sol' xps eo baptizari meruisset. **RABA.** Vel iō baptizāt: vt penitētes hoc signaculo ab ipentētib' secernendo ad baptisimū dirigat xpi. **CHRY.** sup matth. Quia g ppe xpm baptizabat: iō ad xpm veniēt' ipsū pducit appari- turū: z eminetiā pntis ei' annūciat dicēs: Qui aut post me vētur' ē fortior me ē. **REMI.** Sciendū ē aut q qn- qz modis venit xps post ioāne: nascēdo: pducādo: bapti- zando: moriēdo: z ad inferos descēdēdo. Et pulchre dñs dī fortior ioāne: q ille pur' hō: hic vē de' z hō. **RA.** Ac si ioānes dicat: Ego qdē fortis sū ad pniaz iuitado ille pta remittēdo: ego regnū celozū pducādo: ille donā- do: ego in aq baptizādo: ille in spū. **CHRY.** in ho. Cū aut audieris: Quia fortior me ē. ne estimes tm pparationē me hoc dicē: neqz. n. tñ suos illi' ordinari sū dign' vt vi- lissimā mīsterij suscipere pculā. vñ subdit: Cui' nō sum dign' calci. portare. **HILA.** Aplis. n. circūferēdo plica- tiōis gliaz derelinques: qz speciosus pedib' pacem dei erat debitu' nūciare. **CHRY.** sup matth. Ul' per pedes xpi itelligē possum' xpianos: pcpue aplos cetiosqz pdi- catores int qz ei at ioānes baptizata: calciamenta aut sūt in- firmitates qz operit pdicatores. Dec g calciamenta xpi oēs pdicatores portāt: z ioānes etiā portabat: sz se dignū nō ēē portare. pnuiciat: vt maiorē onderet gliaz xpi meri- tis suis. **HIERO.** i alio euāgelio ait: Cui' nō sū dign' sol. cori. calciament. hic hūilitas: ibi mīsteriū demonstrā- tur: qz xps spūs sūt z ioānes nō mereat spūs scōz corrigia- solue: ne vocet dom' ei' iuxta legē moysi z exēplū ruth dom' discalciati. **CHRY.** sup matth. Quia vō nemo pōt dare dignū' bñficiū q ipse ē: nec facit aliter qd ipse nō ē: recte subdit: Ille vos baptizabit in spū scō z igni. Ioan- nes qdē cū sit corpal: spūritalē baptisimū dare nō pōt: sz baptizāt in aq q corpe ē: z iō corpe cū corpe baptizāt xps aut spūs ē: qz deus ē. spūs etiā scūs spūs ē: aia qz spūs ē: iō spūs cū spū spm nrm baptizāt. Baptisimus aut spūs p- ficit: qz igredies spūs circūplectit i aiaz z qsi muro qdaz inextinguisibili circuit eā: z nō pmittit vt carnales pcpue pualeant cōtra eā. nō qdē facit vt caro nō pcupiscat: sz te- net aiaz vt ei nō pscntiat. Et qm xps iudex ē: baptizāt in igne. i. in tētatōibus: in igne aut baptizare nō pōt hō pu- rus. Ille. n. tēcandi hz lniaz qui remunerādi hz ptiatē. hic aut baptisimus tribulationis. i. ignis cōburit carnē vt nō germiet cōcupiscētiā: nā caro spūritales qdē penas nō timet: sed carnales. Ideo g dñs super seruos suos carna- les tribulatiōes mittit: vt timēs angustias suas caro nō pcupiscat malū. Quidē g spūs repellit cupias: z puale-

Hieronymus. a.

Hieronymus. a.

Hieronymus. a.

Hieronymus. b.

re nō sinit. ignis aut ipsas cupiscētiarū radices cōburit

HIERO. Vel in spūscō r igni: qz ignis ē spūscūs: q̄ deſcedēte iedit q̄si ignis sup̄a singlos ap̄oz. Et iplenus ē sermo dñi dicēs: Jgnē vni mittē in terrā: siue qz in p̄nti spū baptizamur: et in futuro igni: fm illud apli: Uniuscuiusqz op̄ q̄le sit ignis p̄babit. **CHRY.** in ho. Non aut dicit: Dabit vobis spūscm: s; baptizabit uos in spūscō copīa grē metaphōice oñdēs. Per hoc etiā monstrat q̄ sola volūtatē etiā in fide indiget ad iustificandū: nō laborib; et sudorib;. et sic facile ē baptizari: ita facile ē per eū trāsmutari et fieri meliores. In genere vō vehemētiā grē q̄ vinci nō possit demonstrat: et vt intelligat q̄ silēs antiq̄s et magnis p̄phet repēte suos faciet: p̄p̄ hoc. n. ignis meminit: qz plures vīsiōnū p̄phētū per ignē apparuerūt.

CHRY. sup̄ matt. Pz q̄ baptisimū xp̄i nō soluit iōānis baptisimū: s; in se iclūit. q̄ n. baptizat iōnē xp̄i: vtrūqz baptisimū h;: et aq̄ et spūs: qz xp̄s et spūs erat et corp̄ suscepit: vt et corp̄ pale et spiritale baptisima daret. Iōānis aut baptisimū nō iclūdit in se baptisimū xp̄i: qz qd̄ min⁹ ē maius in se iclūdit nō pōt. Iō ap̄ls cū iuenisset q̄sdā epheſios iōānis baptisimate baptizatos: itēz baptizauit eos in noīe xp̄i: qz in spū nō erat baptizati: qm̄ et xp̄s iterū baptizauit eos q̄ a iōāne fuerat baptizati: sic fmo iōānis de monstrat dicēs: Ego vos baptizō in aq̄: ille vos baptizabit in spū. nec videbat iterū baptizare: s; sc̄. qz. n. apli erat baptisima xp̄i q̄ iōānis: nouū dabat et nō iteratū.

HILA. Saluti igit nre et iudiciū tps designat i dño dicēs: Baptizos in. f. et igne. qz baptizatis in spūscō reliquū sit p̄sumari igne iudiciū. vñ subdit: Qui vtilitabz in māi sua. **RA.** Per vtilitabz. i. palea dīſcretio iusti examinis designat: qd̄ h; dñs in manu. i. in p̄tate: qz p̄ oē iudiciū dedit filio ſeq̄t. Et p̄mūdabit arēā suā. **CHRY.** sup̄ matt. Arēā i. ecclīa: horreū vō regnū celeſte: ager autē mund⁹.

Mitēs ḡ dñs ap̄los ceterosqz doctores q̄si meliores: p̄cidit oēs gētes de mūdo: et in arēā ecclīe congregauit. hic ḡ tritū rādi sum⁹: h; vtilitabz. oēs. n. hoīes in reb; carnalib; deletrantur: sic grana in palea. s; q̄ fidelis ē et boni cordis h; medullā: mox vt leuif tribulatus fuerit: negligēs carnalia currit ad dñm: si autē modice fidei fuerit: vix cū grādī tribulatiōe. Qui autē oīno infidelis ē et vacu⁹ q̄tūcūqz p̄ritus fuerit: nō trāsit ad deū. Tritici autē cū p̄mū tritūratū fuerit: iacet cū paleis in vno loco p̄ſuū: poſtea aut vtilitatur vt ſeparet: sic et in vna ecclīa fideles cū infidelib; habent cōmūritiō: mouet p̄secutio q̄si vēr vt vtilitabz xp̄i iactat: qz iā dīſcreti fuerat actib;: ſeparet et locis. Et vñ de qz nō dicit: Mūdabit arēā suā: s; p̄mūdabit. nec ſe ē. n. vt diuerſis modis tēct ecclīa: donec p̄mūdēt. Et p̄mū qd̄ vtilitauerūt illā iudei: deinde gētilēs: mō hērici poſtmodū p̄uētilabit anti xp̄s. Sic. n. qñ modica ē aura nō p̄mundat tota tritici maſſa: s; leuiorēs palee iactant: grauiorēs aut remanēt: sic ē mō modico ſtatu tentatiōis ſuſſatē p̄ſimi hoīes recedūt. Si autē surrexerit maior tēpeſtas: et illi q̄ vident eē ſtabiles ſūt exinuri. Iō neceſſaria ē tētatō maior vt p̄mundet ecclīa. **REMI.** hāc etiā arēā. f. ecclīaz mundat in hac vīta cū vel p̄ iudiciū ſacerdotūz malī de ecclīa tollūt: vñ p̄ mortē de hac vīta abſcīdūt

RABA. Uniuerſalit aut arēe purgatio in fine perficiet: qm̄ mittet angelos ſuos fili⁹ hoīs: et colliget de regno ſuo oīa ſcādala. **GREG.** xxxiij. mor. Nā poſt tritūratū vite p̄ntis i q̄ nūc tritici ſub paleis gemit: ita illo extremi iudiciū vtilitabz tritici paleaqz diſcerniūtur: vt nec i tritici horreū palee trāſcāt: nec in paleaz ignē horrei grana diſlabant. et hoc ē qd̄ ſeq̄t. Et p̄gre. triū. ſuum in hor: paleas aut cōbu. igni inextin. **HILA.** Tritici ſuūz p̄fectos. f. eredētū fruct⁹ dīe celeſtiū: horreis recōdēt: paleas vō inſtructuosqz hoīūz inanitatē. **RA.** Uex hoc in paleas et gēania diſtat: q̄ palee nō alto q̄ triticoz ſemie prodēt: gēania vō de diuerſo. Palee ḡ ſit q̄ fidei ſacris in būnē: s; ſolidi nō ſūnt gēania vō q̄ et ope et p̄ſeſiōe ſecer

nant a bonoz ſorte. **REMI.** Ignis aut inextinguibilis dī pena eterne dānatiōis: siue qz q̄s ſel ſuſcepit nunq̄ extinguat: s; ſp cruciat: siue ad oīam ignis purgatoriū q̄ ad tps accendit et extinguit. **AVG.** de p̄cor etiā. Si aut q̄rit q̄ vba poī iōānes baptiſta dixerit: vñ q̄ mattheus: an q̄ lucas: an q̄ marc⁹ eū dixiſſe cōmemorat: nullo mō hic laboraduz eē idicat q̄ prudēt itelligit ipſas ſnias eſſe neceſſarias cōſcēde vītatē: q̄buſlibet v̄bis fuerint explīcate. Et i hoc apparet nō debē eos arbitrari mēſſi: q̄q̄ ſi plurib; remiſcētib; rē quā audierūt vel viderūt: nō eo: dē mō atqz eiſdē verbis eadē res fuerit indicata. Quisqz aut dicit euāgelistū p̄ ſpūſci potentiā hoc potuiſſe cōcedi vt nec i genere v̄b oz nec in ordine nec in numero diſcreparēt: nō itelligit q̄to apli euāgelistaz excellit auctoritas: tāto magis p̄ eos fuiſſe firmandā ceteroz hoīūz vērā loquētū ſecuritātē. Quā aut alt⁹ dixit: Qui nō ſū dign⁹ calciamēta portare. aliū vō: Calciamētū corūz iā ſoluere nō verbis tm̄: s; et re ipſa videt aliud eē. Merito ḡ q̄ri poſteſt: qd̄ hōz iōānes dixerūt: Uerū etiā videt narrari qui hoc potuit narrare qd̄ ille dixit: q̄ aut aliud: eſſi nō ē mēritus certe vel oblitus aliq̄d p̄ alio dixiſſe putabit. Oēz aut falſitatē abeſſe ab euāgelistaz decet: nō ſolū eā q̄ mētiendo p̄miſit: etiā eā q̄ obliuiſcēdo: ita ſi ad rē p̄tinet aliq̄d aliud itelligere. Ex vtroqz dictoz recte exiſtimaduz ē iōāne vtrūqz dixiſſe: siue aliud alio tpe siue p̄ſeſtim. Si aut nūllū intēdit iōānes cū de calciamētis dñi dicit: niſi excellētia ei⁹ et ſuā hūilitatē qd̄libet dictoz dixerit: eandē tñ ſniam tenuit: q̄ etiā v̄bis ſuis p̄ calciamētoz cōmemorationē eadē ſignificationē hūilitatē exp̄ſſit. vñ ab eadem volūtatē nō abergauit. Uñ ḡ modus et mēorie p̄mēdand⁹ nō ē mēdaciū cū q̄ſqz volūtatē eius explicat de q̄ aliq̄d narrat etiā dicēs aliq̄d aliud qd̄ ille nō dixit: vō lūtatē tñ ſuā explicauit eadē quā et ille cui⁹ vba cōmemorarat. Ita enī ſalubriter dicimus nūllū aliud eſſe querēdum q̄ quid velit ille qui loquitur.

Tūc venit ieſus a galilea in iordanē ad iōanē vt baptizaret ab eo. Iōānes aut p̄hibebat eū dicēs: Ego a te debeo baptizari: et tu venis ad me. Rīdēns aut ieſus dixit ei: Sine mō. Sic enī decet nos iplere omnē iuſticiam. Tūc dimiſit eūz.

GLO. Poſt q̄ p̄dicatiōe ſui p̄curſoris xp̄s mūdo p̄nūciat: etiā dē dñi latuerat: hoīb; ſe manifeſtare voluit. vñ dicit: Tūc v. e. e. a galī i ior. ad iō. vt bap. ab eo. **REMI.** Et ſciēdū q̄ i his v̄bis deſcribūt p̄ſone loca et tps et offi cū. tps cū dicit: Tūc. **RA.** Qñ. f. tricenari⁹ erat: i q̄ oñdit nullū vel ſacerdotē vñ p̄dicatozē debē iñtū: niſi ſit p̄fecte etatī. Joſeph tricenari⁹ regimē egyp̄ti ſuſcepit. Dauid ea etate regnū iſchoauit. Ezechiel ſub eodē tpe p̄phetiā p̄meruit. **CHRY.** i ho. Quia etiā p̄ baptisimū hūc legē ceſſare oportebat: hac etate ad baptisimū venit q̄ poſteſt oīa p̄ctā ſuſcipere: vt lege ſuata null⁹ dicat: qz iō eā ſoluit qz iplere nō potuit. **CHRY.** sup̄ matt. Tūc etiā. f. qñ iōānes p̄dicauerat: p̄nūciāz agite. vt p̄firmaret p̄dicatiōne ipſi⁹: et vt testimoniū accipet a iōāne. Sic aut eūz p̄ceſſerit lucifer: lux ſolis nō expectat occaſū luciferi: s; eo p̄cedere egredit: et ſuo lumie obſcurat illi⁹ eādē rē: sic et xp̄s nō expectauit vt curſū ſuū iōānes ipleret: s; adhuc eo docēte apparuit. **REMI.** Perſone ponunt cū dicit: Uēit ieſus ad iōanē. i. de⁹ ad hoīes: dñs ad ſuū: rex ad milite: lux ad lucernā. Loca deſignat cū dicit: A galilea in iordanē. Galilea enī trāſmigratio interpretat. Quicūqz ḡ vult baptizari: trāſmigrat de vitis ad virtutes: et veniēdo ad baptisimū ſe humiliet. Iordanis enī interpretatur deoz ſum. **AVGV.** Multa aut mirabilia in hoc flumine ſe pius facta eſcriptura ſancta cōmemorat: inter cetera dīcens: Iordanis cōuerſus ē retro ſū. an qd̄ retro ſū aq̄ puerſe fuerat: mō retro: ſū p̄ctā puerſa ſūt: ſicut etiā bellas in iordanē diuiſiōne fecit aq̄rū: et chriſt⁹ in eodē Jor

Hierony.

dane separationē opatus ē pctōz. **REMI.** Officiū designat eūz sequitur. **U**t baptizaret ab eo. **CHRY.** sup matthe. Nō vt ipse remissionē pctōz acciperet p baptismū: s; vt scificatas aq̄s relinqueret postmodū baptizadis. **AVG.** Saluator enī iō baptizari voluit: nō vt sibi mūdicia acq̄reret: s; vt nobis fluētia mūdaret. **E**x q̄ ipse in aquā demergit: ex eo oīz pctā abluūt aq̄. **N**ec mirū q̄ aquā: hoc est substantiā corpālē ad purificandā aīam dīctm̄ puenire: puenit plane: et penetrat p̄scie vniuersē latibula. Quāuis enī ipsa sit subtilis et tenuis: b̄ndictiōe tñ christi facta subtilior: occultas vite causas ad secreta mētis subulio: re roze p̄transit. Subulio: n̄ b̄ndictionū cursus q̄ aq̄ruz meatus. vñ q̄ de saluatoris baptismate b̄ndictio fluxit: tanq̄ fluuij spiritū oīz gurgitū tract? vniuersoz fontū venas impleuit. **CHRY.** sup matth. **A**dhuc autē ad baptismū venit: vt q̄ hūana suscepit naturā: totūz hūane nature inueniat impleuisse mysteriū: nā quīs ipse non erat pctōz: tñ naturā suscepit peccatricē. p̄pterea etiā p se baptismate nō egebat: tñ in alijs carnalis natura op̄ hēbat. **AVG.** i ser. de epi. **I**tē iō baptizari voluit: q; voluit facere qd faciendū oib? iperabat vt bon? magister doctrinā suam nō tam v̄bis insinueret: q̄ acubus exerceret. **AVG.** sup iōannē. **D**ūc ergo dignatus ē a iōāne baptizari: vt cōgiceret serui q̄ta alacritate debeant currere ad baptismā dñi: qñ ipse nō designatus ē accipere baptismā serui. **HIE.** **I**tē baptizari voluit: vt baptismate suo iōannis baptismā cōfirmaret. **CHRY.** in ho. **Q**uia vō baptismus p̄nē erat: et in demonstratiōe delictoz inducēbat: ne alijs estimaret: q̄ hac rōne christ? ad iordanē venit: iō veniēti dixit: **E**go a te debeo baptizari: et tu venis ad me: q̄si dicat. **CHRY.** sup matthe. **U**t tu me baptizes: ē idonea rō: vt iust? efficiat: et dignus celo. vt autē ego te baptizē q̄ ē rō: **O**m̄e bonū de celo descendit in terrā: nō de terra ascendit in celū. **HILA.** **D**eniq; a iōanne baptizari phibetur vt de? : et ita in se fieri oportere vt hō doret. **U**n̄ seq̄: **R**ūdēs autē iesus dixit ei: **S**ine mō. **P**ulchre dixit mō: vt oñderet christū in aq̄ a iōanne: iōāne a christo in spū baptizandū. **S**ine alit? **S**ine mō : vt q̄ formam serui assūpsit: expleat et hūilitatē eius : alioq̄n scito te iōe iudicij meo ēē baptismate baptizandū. vel **S**ine mō: vt dicat dñs: habeo et aliud baptismā: quo et baptizand? sū. **T**u me baptizas in aq̄: vt ego te baptizē p me in sanguine tuo. **CHRY.** sup matth. **I**n quo etiam oñdit q; postea christ? baptizauit iōannē: quīs etiā in apocryphis libris hoc manifeste scriptū sit. **S**z mō sine: vt iusticiā baptismatis nō verbis s; factis adipleat: p̄us suscipiā: postea p̄dicabo. **U**n̄ seq̄: **S**ic. n. decet nos oēm iplere iusticiā. vbi nō hoc significat vt si fuerit baptizatus adipleat oēm iusticiā: s; sic. i. quēadmodū baptismatis iusticiā p̄us facit iplere: postea p̄dicauit: sic et oēm aliā iusticiā: s; m̄ illud: **L**epit iesus facere et docere. **A**ut ita: sic oportet uos iplere oēm iusticiā sicut iusticiā baptismi. i. s; m̄ dispēlationē hūane nature. **S**icut. n. iplere iusticiā nascēdi crescēdi et similitū. **HILA.** **E**rat et p̄ eū oīs iplenda iusticiā: p quē solū lex poterat ipleri. **HIERO.** **N**ō autē addit iusticiā legis siue nature: vt vtrūq; intelligam? **REMI.** **U**t sic: decet nos iplere oēm iusticiā. i. oñdere exēplū oīs iplende iusticie in baptismo: sine quo nō apit aditus regni celestis. vel etiā discant supbi exēplū hūilitatis: vt nō dedignant baptizari ab hūilib? mēbris: oñ viderint me baptizati a te iōanne seruo meo. **I**lla autē ē vera hūilitas quā comes obediētia seq̄. vñ subdit: **T**ūc dimisit eū. i. ad vltimū assensum prebuit vt baptizaret eum.

Baptizatus autē iesus: cōfessū ascendit de aq̄. **E**t ecce ap̄i sūt ei celī: et vidit spm̄ dei descendente sicut columbam: et venientem super se. **AVG.** in ser. de epi. **Q**uia vt dictū ē cū saluator: n̄ abluūt: iam tūc n̄m baptismū tota aq̄ mūdāt: vt securus

postmodū p̄p̄is lauacri grā m̄stret. **O**portuit etiā christi baptismō ea designari q̄ p baptismū p̄sequūt fideles. vñ dī: **B**aptizatus autē iesus cōfessū ascendit de aqua.

CHRY. sup matth. **F**actū christi ad mysteriū p̄nē oīz q̄ postmodū fuerat baptizandus: et iō dixit p̄sentū. **E**t nō dixit simpliciter: ascendit: q; oēs q̄ digne baptizant in christo p̄festū de aqua ascendūt. i. p̄ficiūt ad v̄tutes: et ad dignitatē subleuant celestē. **Q**ui. n. in aquā ingressi fuerat carnales et filij ade pctōres: p̄festū de aq̄ ascendūt spiritalet filij dei facti. si autē qdā ex sua culpa nihil p̄ficiūt baptizati: qd ad baptismū? **RABA.** **Q**uia g nobis dñs sui corpis intinctu baptismi lauacri dedit: nobis q̄ p acceptū baptismā celi aditū patere et spm̄scm̄ demonsttrauit. vñ seq̄tur: **E**t ap̄i sūt ei celī: **HIERO.** **N**ō referatiōe electoz sed spiritualib? oculis sic et czechiel in p̄ncipio volumis sui aptos esse cōmemorat. **CHRY.** sup matth. **S**i. n. ipsa creatura rupta fuisset nō dixisset: **A**p̄i sūt ei. q; qd corpāliter ap̄i oib? ē ap̄i. **S**z dicit alijs qd enī an̄ oculos filij dei clausi fuerat celī: q̄ etiā in terra p̄stuit? erat in celo? **S**z sciendū q̄ sic s; m̄ dispēlationem hūanā baptizans ē: sic s; m̄ hūanā dispēlationē ap̄i sūt ei celī. s; m̄ aut naturā diuinā erat in celis. **REMI.** **S**z nūquid tūc p̄mo ap̄i sūt ei celī: etiā s; hūana natura: fides enī ecclē et credit? et tenet q̄ nō minus ap̄i sūt ei celī: an̄ q̄ post. **I**deo g dī: q; ap̄i sūt ei celī: q; oib? renatis ap̄i tanua regni celestis. **CHRY.** sup matth. **F**orte. n. erat inuisibilia qdā obstacula p̄us q̄bus obstitentib? aie defunctorū nō poterant introire celos. **N**ullā. n. aīam an̄ xpm̄ arbitroz ascendisse in celū ex quo peccauit **A**dā: et clausi sūt celī. **S**z ecce baptizato xpo ap̄i sūt tñ. **P**ostq̄ vō tyranū vicit p̄ crucē: q; nō erāt necessarie porte celo nunq̄ claudēdo: nō dicit angeli: **A**p̄ite portas: iā enī erāt ap̄ite: **S**z **T**ollite portas. **U**el in baptizatis ap̄iunt celī: et videt ea q̄ sunt in celo: nō carnalibus oculis vidēdo: s; spiritalib? fidei credēdo. **A**ut ita: **C**elī sūt scripture diuine q̄s oēs legūt: nō tñ oēs itelligūt: nisi q̄ fuerūt sic baptizati: vt accipiat spm̄scm̄. **U**n̄ et ap̄is p̄mit? erat clausē scripture prophetaz: s; accepto spūscō referate sūt eis oēs scripture. **A**n̄ quocūq; mō intelligat: celī ap̄i sūt ei. i. oib? p̄p̄ euz: sic si ipato: alicui p̄ alio petenti dicat: **H**oc bñficiū nō illi dō: s; tibi. i. p̄pter te illi. **GLO.** **U**el tant? sp̄ledoz circūfultit xpm̄ i baptismō: vt empyreū videret celū referatū ēē. **CHRY.** i ho. **S**i autē tūc nō vides nō incredul? sis. **E**tenī i p̄ncipis spiritualiū rerū semp sensibiles apparēt vīfides: p̄p̄ illos q̄ nullā itelligētā icorpāl̄ nāe suscipere p̄nt vt si postea nō fāt: ex hīs q̄ semel facta sūt recipiāt fidē.

REMI. **S**ic autē oib? p baptismū renat? ap̄i tanua regni celestis: ita oēs i baptismate accipiūt dona spūscī. **I**ō subdit: **E**t vi. sp̄i. dei descē. sic colū. et ve. sup se. **AVG.** i ser. de epi. **X**p̄s. n. postq̄ nat? ē hoib? renāscit sacris: vt quēadmodū tūc eū miramur ico:rupta m̄se p̄genitū: ita et nūc suscipiam? illū pura vnda s̄mersū. filij. n. genuit m̄r et casta ē. xpm̄ lauit vnda: et scā ē. **D**eniq; spūscūs q̄ tūc illi i v̄so affuit: mō eū i gurgite circūfultit. q̄ tūc **M**ariā castificauit: nūc fluēta scificat. **U**n̄ dicit: **E**t vidit spm̄ dei descēdētē. **CHRY.** sup matth. **I**ō autē spūscūs specie colūbe suscipit: qm̄ p oib? aialib? hec cultrix ē charitatis: oēs aut iusticie species: q̄s h̄nt fui dei i v̄tate: p̄nt h̄c fui diaboli i filatiōe. **S**olā aut charitatē scī spūs nō pōt imūd? spūs imitari. **I**ō g h̄c puatā specie charitatē sibi suauit spūscūs: q; p nullus testimonij sic cōgscit. vbi ē spūscūs: sic p̄ ḡaz charitatē. **RABA.** **S**ignificat etiā q; quoz v̄tutes i baptizatis p colūbā. **C**olūba enī sec? fluēta habitat: vt v̄so accipere mergat se et euadat. **M**eliora grana eligit: alienos alienus pullos nutrit: nō lacerat rostro: felle caret: in canernis petre nificat: gemitum pro cantu habet: ita et sancti secus diuine scripture fluēta resident vt incursum diaboli euadant. **S**anas sn̄as q̄bus pascantur eligūt: non hereticas. hoies qui diaboli fuerūt

Hierony. b.

Hierony. a.

Hieron. a.

pulli. i. imitatores: doctrina nutrit et exemplo: bonas sententias lacerando non pervertit hereticorum more. Ira irrecalcitrabilis caret. In plagis mortis christi quod petra firma est: nidus ponitur. i. suum refugium et spem: sicut etiam alii delectantur in cantu: ita ipsi in gemitu percutiunt. **CHRY.** in ho. Veteris etiam recordatur historia: i. de illius apparuit hoc animal: ramum ferens olive: et ceterum orbis tranquillitatem annuntiavit: quod omnia typus erat futurorum. Et nunc columba apparet: liberatore nobis demonstrans: et per ramo olive adoptionem generi humano affert. **AVG.** in ser. de tri. Est autem promptus intelligere cur spiritus sanctus missus dicat: cum in ipsum dominum corporali specie velut columba descendit: facta est enim quodam creature spiritus ex parte in qua visibiliter ostendit spiritus sanctus. Hec autem operatio visibiliter expressa: et oculis oblata mortalibus: missio spiritus sancti dicta est: non ut appareret invisibilis eius substantia sed ut corda hominum exterioribus visis commota ad occultam eternitatem perverterent. Non autem sic assumpta est creatura in qua spiritus sanctus apparuit in unitate. scilicet persone: sicut assumpta est humana illa forma ex virgine. Neque enim colubam benedixit spiritus: aut sibi in persona sue unitatem in eternum permixxit. Proinde quod illa columba spiritus dicta sit: ut ostendat per colubam spiritum demonstratum: non tamen ita possumus dicere spiritum sanctum et deum et colubam: sicut dicimus filium et deum et hominem: nec sicut dicimus filium agnoscere deum: non solum iohanne baptista dicente: sed etiam iohanne evangelista vidente agnoscere deum in apocalypsi. illi quippe visio prophetica non est exhibitum oculis corporeis per formas corporeas: sed in spiritu per spirituales imagines corporum. De illa vero columba nullus unquam dubitavit: quoniam oculis visa sit. nec sicut dicimus filium petram. scriptum est enim: Petra erat christus. ita possumus dicere spiritum colubam. Illa enim iam erat in creatura: et per actionis modum nuncupata est nomine christi quod si significabat: non autem sic illa columba: quod ad hoc nuncupatio significaret atque preteriret. propter has ergo corporales formas missus deus spiritus sanctus: ille vero spiritus corporales ad demonstrandum quod opus fuit ad tempus apparuerit: et esse postea destiterit. **HIERO.** Sedit autem columba super caput iesu: ne quis putaret vocem patris ad iohannem factam: non ad dominum. unde sequitur: Et descendit super se.

Et ecce vox de celis dicens: Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui.

Non enim vidit aut per moysen aut prophetas: nec per typos aut figuras. **AVG.** in ser. de epiph. Venturum in carne patrem filium docuit: sed patra venisse monstravit dicens: Hic est filius meus. **HILA.** Vel ut ex his quod presumabatur in christo cognoscere post aque lustrum et de celestibus portis sanctum in nos spiritum imolare: et celestis nos glorie vocatione perficere: per vine vocis adoptionis filios dei fieri. **HIERO.** Mystrum autem trinitatis in baptismate demonstrat: dominus baptizans spiritus descendit in habitu colube: patris vox filio testimonium prebentis audit. **AVG.** in ser. de epiph. Nec mirum si in unico lustrum mysterium non defuit trinitatis: cum nomen lavacrum trinitatis complectatur sacramentum. voluit enim dominus primo circa se exhibere: quod erat postea humano generi precepturus.

AVG. de fide ad petrum. Quamvis autem pater et filius et spiritus sanctus sint una natura: firmissime tamen tene tres esse personas patres solum esse quod dicitur: Hic est filius meus dilectus. Et filium solum esse super quem illa vox patris insonuit: et spiritum sanctum solum esse quod in specie colube super christum baptizatum descendit. **AVG.** iij. de trinitate. Hec autem opera sunt totius trinitatis: in sua quippe substantia pater et filius et spiritus sanctus unum sunt sine ullis intervallis temporum vel locorum: in mens autem vocibus se parati sunt pater filius et spiritus sanctus: nec simul dici poterunt: et in ipsis visibilibus sua separatim locorum spacia tenuerunt: quod silistidine vtriusque cognoscit inseparabile in seipsa trinitate per visum

bilis creature specie separabiliter demonstrari. quod autem solus unus patris vox sit: ostendit ex hoc quod dicitur: Hic est filius meus. **HILA.** in libro de tri. Non solum nomine prestatur et cum esse filius: sed proprietate. Multi enim nos filij dei sumus: sed non talis est filius. hic enim noster proprius et verus est filius origine non adoptione: veritate non nuncupatione: naturam non creatione.

AVG. super iohannem. Pater autem diligit filium: sed quomodo pater filium non quod dominus servus: sed quomodo vincum: non quod adoptivum. Et ideo subditur: In quo mihi complacui. **REMI.** Vel si ad humanitatem christi referatur si legatur: In quo mihi complacui. talis est sensus in quo mihi complacui: quod istum solum repperi sine peccato. Si vero legatur: In quo mihi complacui: subauditur placitum meum constituitur: ut per eum agerem quod agenda sunt. genus humanum redimerem. **AVG.** de co. eu. Dec autem verba et alij duo marcus et lucas filij narrantes: sed de verbis vocis quod de celo facta est: narrat locutionem saluam tamen finem. Quod enim matheus ait dicitur: hic est filius meus dilectus. et alij duo dicunt: Tu es filius meus dilectus. ad eandem sententiam explicandam valet. vox enim celestis unum horum dicitur: sed evangelista ostendere voluit ad id valere quod dictum est: Hic est filius meus. ut illis potius quod audiebatur indicaretur: quod ipse esset filius dei: atque ita dictum referre voluit. Tu es filius meus. ac si illi diceretur: Hic est filius meus. Non enim christo indicabatur quod sciebat: sed audiebatur quod aderat: propter quos vox facta est. Jam vero quod alius dicit: In quo mihi complacui. alius: In te complacui mihi. Si quis quod horum illa voce sonuerit: quolibet accipere dum intelligas eos quod eandem locutionem retulerunt: eadem retulisse sententiam. quod enim deus in filio sibi complacuit: admonet alios ex eo quod dictum est: In te complacui. quod autem in filio pater placuerit hominibus: admonet ex eo quod dictum est: In te complacui mihi. seu intelligatur hoc dictum esse ab omnibus evangelistis tanquam diceretur: In te complacuit meum constitui: hoc est imple re quod mihi placet.

CA. III.

Quinc iesus ductus est in desertum a spiritu ut tentaretur a diabolo. Et cum ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus: postea esurivit.

CHRY. super matth. Postquam baptizatus est dominus a iohanne in aqua: ductus a spiritu in desertum ut baptizaretur igne tentationis unde dicitur: Tunc iesus ductus est in desertum a spiritu. Tunc. scilicet quando pater clamavit de celo: Hic est filius meus dilectus. **CHRY.** in ho. Quisquis post baptismum maiores sustinet tentaciones non turbetur: etenim propter hoc accepisti arma: ut non vaces: sed ut preliaris. Ideo autem tentatione a te deus non prohibet. propter quod deus ut discas: quam multo factus es fortior. deinde ut magnitudine donorum non extollaris. tertio ut diabolo ex periculis cogitatur quod profecto ab eo abscissum. quanto ut per hoc fortior reddaris. quanto ut credidi tibi thesauri signum accipias. neque enim diabolus superneret tibi ad tentandum nisi te in maiori honore effectum videret. **HILA.** In scificatione enim maxime diaboli tentamenta crassantur: quod victoria ei est magis operata de se. **GREG.** in ho. Dubitari autem a quibusdam solet: a quod spiritus sit ductus iesus in desertum: propter hoc quod subditur: Assumpsit enim oia. i. sanctum. et cetera. Sed verum est absque ulla questione convenit accipere ut a spiritu ductus esse credatur: ut illuc eum suus spiritus duceret: hunc ad tentandum spiritus malignus invenit. **AVG.** i. iij. de trinitate. Cur seipsum quod tentandum prebuit: ut ad superandas tentationis mediator esset: non solum per adiutorium: verum etiam per exemplum. **CHRY.** super matth. Est autem ductus deus a spiritu: non quasi minor maioris precepto. non enim solum ductus deus a spiritu: patra te ducit: sed etiam ille qui alicui rationabili exhortatione placat: sic scriptum est de andrea quod invenit simonem fratrem suum et adduxit eum ad iesum. **HIERO.** super matth. Ductus autem non iuxta aut captus: sed voluntate pugnandi. **CHRY.** Ad homines enim diabolus vadit: ut teneat eos. quam autem aduersus christum diabolus ire non potest: ideo diabolus christum persequitur. unde dicitur: Ut teneat a dia. **GREG.** in ho. Sed sciendum nobis est quod tribus modis tentatio agitur: suggestione: deiectione: et consensu. et nos cum tentamur plerumque in deiectione aut in consensu labi

Hieronymus. a.

Hieronymus. a.

Hieronymus. b.